

VASADI PÉTER
Az őrnagy úr

Amikor Oláh Jánost először láttam, jól megnézve a fejét, az arcát, kezemből mintegy önkéntelenül le akartam tenni a táskát, hogy civilmód ugyan, de tisztelegjek. Ez Marok Zsigmond őrnagy úr, morogtam magamnak; de hogyan kerül ide? Az Írószövetség emeleti előadójában álltunk, eltologatott székek között. Ahogy mondani szokták, Oláh János megszólalásig hasonlított Marok Zsigmondra. Mikor aztán János meg is szólalt, a hiedelmem még erősebb lett. Ugyanaz a megfontolt, rekedtes hang, rövidre nyesett mondatok, bőralatti mosoly az arcán. Föleszméltem. János felém fordult, még nem ismertük egymást személyesen, tekintete átfutott rajtam, Vasy Géza lépett hozzá, kezeltek. Leültem, mereven részleteztem magamban ezt a hasonlóságot.

Persze, sorjáltak bennem az őrnagyhoz köthető emlékeim. Se ezek nem halványultak el, se Oláh János imponáló, föltűnés nélkül eláradó, szerény, határozott férfiassága. Az illetet – tizenéves korom kíméletlen tapasztalatai közepette mondhatom – té-

vedhetetlenül fölismertem. János írásainak későbbi olvasása puhított első találkozásunk spontán kirajzoltóságán, de nem elmosta, hanem előbbé tette. Ő már „csak” önmaga volt, de ott állt valahol a közelében Marok Zsigmond honvéd tüzérőrnagy is, ha *akkor* (még) nem is tudtak egymásról.

Most meg kell állnom. Nem megy. Nekem se megy. Nekem még kevésbé megy. Egymás után mennek el végleg a szeretteim, barátaim, bajtársaim (tanítványaim is hódolnak ennek az eszement örületnek), én meg itt fogyasztom a mindenki kenyerét, vizét, levegőjét. Jó ez így? Vagy az, ami itt van, az *evilág* nem eléggé igaz, tehát valódi, valóságos, vagy az, amit *odaát*nak mondunk – rosszul!, mert az *odaát* nem nyugodhat bele abba, hogy *ideát* ne legyen, nem bírhatja ki, jól ismerve, hogy az *ideát* csak *vele*, az *odaát*ival lehet önmaga, tehát kvázi *itteni ott* akar lenni –, vagy az *odaát* merőben más és másként van, mint amit róla elgondolni képesek vagyunk.

Ők, János meg a többiek nem elmentek, nem mentek el, hanem valami köztes földön várakoznak, de időtlenül. Ránk várnak. Alighanem kitüntettek. Találkozunk. (A fene egye meg, miért olyan bonyolult ez az egész.) Ölellek, János, Téged, Titeket.

Sirató

(B) Szilárd
 (K) Imre
 (E) Péter
 (B) László
 (P) Tamás
 (Cs) Sándor
 (O) János

*Gyertek vissza – hogy
 haza, nem mondhatom;
 gyertek vissza, legalább
 hetven éve már, hogy
 fogytán van türelmem,
 gyertek vissza, mert olyat
 mondok! Most ezt: gyertek
 vissza mind, tolvajon,
 gyáván, bűnös szökevények,
 nem hányom szemetekre
 a hűtlenséget, rosszat,
 csináljátok tovább,
 barátaim, gyertek vissza,
 gyalázatos halottak!
 ...csak nő a csönd, ha*

*kérdezek, mint mindig,
 fénye alig a Napnak,
 és semmi nesz;
 egyre csak mosolyognak.
 ...hogy gyűlölöm, mit is,
 Uram, hogy gyűlölöm.
 – És mekkora sereg.
 Végleg azok, akik, pedig
 hogy hasonlítanak,
 s ki-ismerhetetlenek.
 Van, aki visszapillant.
 Hátha!, reménykedem.
 De hiába, mint mindig:
 elköszön a sereg,
 és égbe megy.*